

Vernieuwen en veranderen

Jaarcongres Geriatrische Revalidatie

Tekst: Ank Mollema

De Flamingo's

Na twee online-congressen vanwege de toen geldende coronamaatregelen, kan het congres dit jaar op 27 januari gelukkig weer live plaatsvinden. Iedereen is hier blijkaar erg blij mee, want eind december 2022 was het congres dan ook al volgeboekt.

Het thema voor het congres is *Vernieuwen & Veranderen*. Dat we binnen onze sector moeten veranderen en vernieuwen staat inmiddels wel vast.

Tijdens het welkom met een kopje koffie en iets lekkers worden de deelnemers alvast in de stemming gebracht door de muziek van De Flamingo's, een enthousiast Rotterdams trio gevormd door Peter, Pieter en Ted met hun contrabas, saxofoon, gitaar en zang.

Net zoals de voorgaande jaren is Kim Coppes de dagvoorzitter.

In een volle, lichte zaal heet zij ons welkom. Ze vraagt ons als eerste om even stil te zijn en ons bewust te worden van het verschil met vorig jaar, toen geen ge-roezemoes zoals vandaag, maar stilte in een lege zaal.

Kim laat de aanwezigen kennis met elkaar maken. Een deel van de deelnemers is alle zeven keer aanwezig geweest. Maar er is gelukkig ook veel nieuwe aanwas. Er zijn veel verschillende disciplines in de zaal, onder andere artsen, diëtisten, ergotherapeuten en zelfs een begeleidingskundige. De zaal is een afspiegeling van het werkveld: de GRZ-community. We moeten het werk met elkaar doen. Tot slot worden Arnold Jongenburger en Roland van Peppen, de initiatiefnemers van Studio GRZ, door Kim welkom geheten.

Dan is het tijd voor de sprekers van het ochtendprogramma. De Flamingo's kondigen met een passend

lied de sprekers aan. Het is aan de zaal om te raden om welk lied het gaat. Dit geeft direct actie in de tent.

Oud is nieuw, *context matters*

Na het lied *A brand new day* begint prof. dr. Nico van Meeteren, directeur Topsector Life Science & Health, zijn presentatie. Nico laat ons kennis maken met zijn tante, die een tijdje op een GRZ-locatie moet verblijven. Zijn tante past zich aan de omstandigheden aan en oogt zelfs wat passief. Eenmaal op proefverlof thuis komt ze in actie en letterlijk ook in beweging. Tante voegt zich naar haar omgeving.

... richt een behandeling zo snel mogelijk op behoud van functie ...

Door de dynamiek in de thuissituatie herstellen mensen sneller en duurzamer. Wat is de trigger voor iemand om in actie te komen? Geen balustraining in de oefenzaal, maar leren om de disbalans te controleren. Laat behandelaren ook thuis behandelen of meekijken. Door chaos te creëren leert iemand te adapteren, zeker in de eigen omgeving.

Continueren van succes vereist technologie en tempo. In de samenleving lukt het wel met de technologie, maar in de zorg nog niet zo goed. Mensen veranderen niet vanzelf ondanks andere technologie. Op dit moment maken we bijvoorbeeld veel minder gebruik van onlinebehandelingen dan in de tijd dat we daartoe gedwongen werden. Waar we nu lachen om een sigarettenservice aan het ziekenhuisbed in de vijftiger jaren, hoopt Nico dat we over een paar jaar terugkijken naar het heden en lachen om ons huidige gedrag. Wij hebben ook chaos nodig om ons aan te leren aanpassen aan de eisen van de toekomst.

Ouderengeneeskunde, een voor allen, allen voor een

Met het lied *Let's stick together* wordt Internist-ouderengeneeskunde prof. dr. Simon Mooijaart aangekondigd. Zijn presentatie gaat over transformatie in de zorg. Ons handelen is nu gericht op het overleven. Maar we kunnen beter zo snel mogelijk in een behandeltraject gaan nadenken over behoud van functie, zelfredzaamheid en geheugen. De meeste mensen willen immers niet zo lang mogelijk leven, maar zo goed mogelijk. Er moet passende zorg geleverd worden, passend bij de

wens en de situatie van de patiënt, maar ook passend bij de betaalbaarheid van de zorg.

Belemmerend zijn nu de schotten in de zorg. Ouderen hebben in hun leven al vaak verschillende zorgverleners gezien. Maar op dit moment is de voorgeschiedenis niet automatisch bekend en kan een negentigjarige nog een nieuwe patiënt zijn op een poli. Samenwerking moet echt anders dan nu.

In de opleiding geneeskunde zijn de eerste veranderingen al ingevoerd: het blok ouderengeneeskunde komt eerder in de opleiding, studenten lopen mee in de GRZ en gaan ook met de oudere naar huis. Ook worden ouderen betrokken bij wetenschappelijk onderzoek om de zorg zo ook vanuit hun perspectief te zien.

Het onlangs gepresenteerde integrale zorgakkoord is een stap in de richting van de gewenste transformatie.

Ambulante begeleiding, willen we dat wel echt?

Na het lied *Baby, you can drive my car*, start dr. Jolande van Haastrecht. Zij is onderzoeker bij de Academische werkplaats ouderenzorg Limburg. Ambulante behandeling is een hot topic in de GRZ. De thuissituatie vormt een natuurlijk therapeutisch klimaat, stimulerend voor het zelfmanagement en activerend van het sociale netwerk: revalideren door te participeren.

Uit onderzoek is gebleken dat ambulante GRZ vergeleken met reguliere zorg betere uitkomsten heeft op de klinische opnameduur en kosteneffectief is. Er zijn nog wel een aantal barrières te overwinnen, zoals vergoedingen en faciliteiten, maar ook de overtuigingen van professionals. Die willen wel, maar zien belemmeringen.

Met de gegeven aanbevelingen is het de moeite waard om te starten.

Na deze presentaties is er tijd voor een interactieve kennisuitwisseling. Wat was de locatie van het eerste GRZ-Congres, hoelang is de gemiddelde ligduur op de GRZ? De zaal komt weer tot leven: de gewenste chaos? De Flamingo's vatten de ochtend treffend samen met een lied.

Positieve gezondheid in de GRZ

Na de koffiepauze is er tijd voor workshops. Er zijn wel elf verschillende. Een daarvan is de workshop *Positie-*

ve gezondheid in de GRZ door Anja Kuperus en Irma Everink. We delen eerst onze eigen ervaringen in de zorg. Die zijn heel verschillend.

Anja en Irma zijn betrokken bij een pilot waarin het model positieve gezondheid ingevoerd wordt in de GRZ. Zorgverleners gaan via dit model in gesprek en krijgen zo duidelijk wat belangrijk is voor de oudere. *Wie bent u? Wat is belangrijk voor u? Wat zijn uw sterke eigenschappen?* Deze informatie staat op een vaste plek centraal in het dossier en vormt het uitgangspunt voor het behandelplan. Ze hebben het model via proeftuinen ingevoerd. Betrokkenen zijn overwegend positief.

Dan is er tijd voor de lunch. Broodjes, soep en salades staan voor ons klaar. Het ziet er heerlijk uit. Tijdens de lunch is er ook gelegenheid om lunchsessies te bezoeken.

Spasticiteit, herkennen, behandelen en samenwerken

In deze lunchsessie neemt Anne Marieke Dommise, revalidatiearts, ons mee in de behandeling van

spasticiteit. Voor- en nadelen van de verschillende interventies komen aan de orde. Grijp bij ouderen niet automatisch naar medicatie. Hier worden ze vaak suf van. Modder niet te lang aan in de GRZ en zoek samenwerking met Medisch Specialistische Revalidatie (MSR).

... in de samenleving lukt het wel met de technologie, maar in de zorg nog niet zo goed. Mensen veranderen niet vanzelf ondanks andere technologie ...

Samenwerking GRZ en MSR in Revalidatiekliniek in Noord-Limburg

Een van de workshops aansluitend op de lunch gaat ook over samenwerking tussen GRZ en MSR in Noord-Limburg. Hier is een pilot opgezet met tien bedden, deels voor de GRZ en deels voor de MSR. Het team bestaat uit personeel van beide settings om zo het beste uit beide werelden te combineren. Er zijn veel vragen uit de zaal, vooral over financiering. Een positieve exploitatie lijkt mogelijk te zijn.

Simon Mooijaart over transformatie in de zorg

Kim Coppens heet Arnold Jongenburger en Roland van Peppen welkom

Na de theepauze is het tijd voor het gezamenlijke, afsluitende programma.

Met de GRZ-community meer betekenis geven aan de beweging naar duurzame ouderenzorg

Regisseur integrale medische ouderenzorg Ellen van Ginkel neemt ons mee op weg naar duurzame ouderenzorg. We zien innovaties vaak mislukken, omdat we vraagstukken verkeerd typeren. Meer van hetzelfde werkt niet langer. Het moet dus echt anders. We moeten onze oude werkwijze loslaten. Geen *ja maar*-vragen, maar een goede gesprekspartner voor elkaar zijn. Dan ontstaat ruimte voor verandering.

Ontwikkelingen en nieuwe zorgvormen in de acute ouderenzorg

Na de aankondiging met het lied *Message in a bottle* vertelt hoogleraar Acute Ouderenzorg Bianca Buurman ons over de ontwikkelingen in de acute ouderenzorg. Er zijn veel crisissituaties, die willen we eigenlijk zoveel mogelijk voorkomen. Een terugblik

op de tijd vóór de crisisopname leert ons dat daar vaak al signalen zijn geweest van achteruitgang. Het centraal stellen van het thuis functioneren, vermindert zorgvraag en crisis.

De gewenst acute ouderenzorg kent dan ook vier bouwstenen: pro-actieve zorg in de thussituatie, 24-uurs zorg in de eerste lijn bij een acute gebeurtenis, de beste ziekenhuiszorg en passende herstellen nazorg.

... geen balanstraining, maar leren disbalans te controleren ...

Een goed voorbeeld van een nieuwe vorm van acute ouderenzorg is de wijkkliniek in Amsterdam, waar ouderen terecht kunnen met aandoeningen als pneumonie en hartfalen. Deze vorm van zorg draagt bij aan de vermindering van heropnames, het ontstaan van delier en een verbetering van het functioneren.

GRZ-Award

En dan is het tijd voor de feestelijke uitreiking van de Jaarcongres GRZ-Award. Die wordt jaarlijks uitgereikt aan een innovatieve GRZ-organisatie die zich volgens de vakjury onderscheidt binnen de GRZ. Dit jaar viel die eer ten deel aan De MARQ, een samenvoeging van drie VVT-organisaties (Verpleeg- en Verzorgingshuizen en Thuiszorg), die samen de krachten hebben gebundeld en de GRZ verder op de kaart hebben gezet in de regio Etten-Leur, Zevenbergen en Breda. Gefeliciteerd.

... chaos is nodig om ons te leren aanpassen aan de eisen van de toekomst ...

Het gebruik van technologie op blended wijze in de GRZ

Met het themalied van Supermario worden lector Geriatrie Revalidatie Marije Holstege en Innovatie Adviseur Kitty de Jong aangekondigd. De maatschappij staat niet stil. Wie kan zich niet het **filmpje** van Frans Bromet van 25 jaar geleden herinneren, waarin gevraagd werd naar het nut en de noodzaak van een mobiele telefoon.

Om passende zorg te kunnen blijven verlenen, is het nodig om gebruik te maken van de huidige technologie in combinatie met reguliere zorg: blended. Er wordt

in kleinere trials onderzoek gedaan naar alle fases van de innovatie. Om opgedane kennis goed te kunnen bundelen is er een landelijke expertgroep opgericht met daarin meerdere promovendi en onderzoekers.

Tips van de onderzoekers: hou het simpel, innoveer verantwoord, maak gebruik van een toetsingskader en maak een meerjarenvisie op digitalisering.

En dan is het tijd voor de afsluiting door Kim Coppes. 'Wat hebben jullie geleerd vandaag?'. De zaal geeft aan: toekomstbehendig; begeleidingsdeskundige; thuis behandelen; meer inzet van technologie; geneeskunde is eigenlijk een verkeerde term. Vanuit de zaal komen er ook nog tips: veel gehoord, maar wat kunnen we hier morgen mee in de dagelijkse praktijk?

De Flamingo's hebben zich ook verdiept in de inhoud. Zij sluiten de dag af met een lied over alle presentaties van die dag. Knap hoe zij telkens de spijker op de kop slaan met hun teksten.

Nog even genieten van een drankje en dan is de dag voorbij. Wat een dag. Veel mensen, veel prikkels, best druk weer na de rust in coronatijd. Leuk de afwisseling tussen presentaties, muziek, spel en workshops.

Benieuwd welke innovaties en veranderingen het volgende Jaarcongres Geriatrie Revalidatie kent. Tot vrijdag 26 januari 2024.